

Kysymyksiä ja vastauksia yhteisestä työpaikasta

1. **Kuka vastaa työturvallisuudesta yhteisellä työpaikalla?** Jokainen työnantaja vastaa työturvallisuudesta omassa yrityksessään. Pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan valta ja velvollisuudet ovat muita laajemmat.
2. **Kenellä on vastuu työterveyshuollosta?** Jokainen työnantajayritys vastaa omien työntekijöidensä työterveyshuollosta.
3. **Kuka toimii yhteisen työpaikan työsuojelupäällikkönä?** Yhteiselle työpaikalle voidaan nimetä työsuojelupäällikkö, joka edustaa kaikkia paikalla toimivia yrityksiä. Jos työsuojelupäällikköä ei nimetä erikseen, tehtävää hoitaa pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan oma työsuojelupäällikkö.
4. **Kuinka monta työsuojeluvaltuutettua yhteisellä työpaikalla pitää olla? Mitkä ovat heidän oikeutensa?** Kaikilla yhteisellä työpaikalla toimivien yritysten valtuutetuilla on oikeus toimia edustamiensa työntekijöitä koskevissa yhteistoiminta-asioissa. Suurin valta on pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan työsuojeluvaltuutetulla. Hän voi puuttua muidenkin työnantajien toimiin.
5. **Pitääkö yhteisellä työpaikalla olla työsuojelutoimikunta? Ketkä siihen kuuluvat?** Erityistä työsuojelutoimikuntaa ei tarvita. Työsuojelutoimikunta pitää olla kaikilla yksittäisillä yrityksillä, joilla on vähintään 20 työntekijää. Jos yhteisellä työpaikalla käsitellään alihankkijoihin vaikuttavia asioita – esimerkiksi siivous- tai huoltotöitä – alihankkijayrityksen edustajalla ja työsuojeluvaltuutetulla on oikeus osallistua pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan työsuojelutoimikunnan kokouksiin.
6. **Kuka vastaa siitä, että satunnaista työkeikkaa tekevällä työntekijällä on riittävä ammattitaito ja työympäristön tuntemus?** Työn teettäjä perehdyttää työntekijän työpaikan erityisvaatimuksiin.
7. **Miten ensiapu- ja pelastusvastaava nimitään?** Pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja nimeää ensiapu- ja pelastusvastaavat. Alihankkijayrityksillä pitää olla omat tehtävään nimetyt henkilöt.
8. **Kuka vastaa työpaikan liikenteestä ja yleisestä järjestyksestä?** Kaikki työpaikan kokonaisuuden hallintaan vaikuttavat asiat kuuluvat pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan erityisvelvoitteisiin. Tällaisia ovat erilaisten toimintojen yhteensovittaminen, työpaikan liikenteen järjestäminen, yleinen järjestys ja siisteys sekä työolojen ja -ympäristön yleinen turvallisuus ja terveellisyys.
9. **Mistä yhteisellä työpaikalla tietää, ketkä kuuluvat henkilökuntaan?** Henkilötunniste on pakollinen vain rakennustyömailla. Kuitenkin yhä useampi yritys käyttää tunnisteita ehkäistäkseen varkauksia. Tunniste voi olla esimerkiksi yrityksen logolla varustettu henkilökortti.
10. **Miten riskien arviointi tehdään yhteisellä työpaikalla?** Pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja tekee yleisen riskienarvioinnin omista työoloistaan. Alihankkijat ovat velvollisia arvioimaan oman toimintansa riskit. Huolehtimisvelvoitteen mukaan eri toimijoiden on toimittava yhdessä ja tiedotettava toisilleen työturvallisuuteen vaikuttavista asioista.
11. **Kuka vastaa henkilösuojainten hankinnasta vuokratyöntekijöille tai muille ulkopuolisille työntekijöille?** Työturvallisuuslain mukaan työnantajan on hankittava ja annettava työntekijän käyttöön tarvittavat suojaimet. Tietyin edellytyksin voidaan myös sopia siitä, että työssä käytetään esimerkiksi työntekijän omia suojaimia. Vuokratyötilanteessa työn teettäjä vastaa suojaimista ja antaa ne tarvittaessa itse. Ilman suojaimia työtä ei saa teettää.
12. **Kenelle työntekijä ilmoittaa, jos hän havaitsee työympäristössään epäkohtia yhteisellä työpaikalla?** Omalle työnantajalleen. Vuokratyöntekijä voi ilmoittaa puutteista myös pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan paikalla olevalle työnantajalle. Tärkeää on, että pääasiallista määräysvaltaa käyttävä työnantaja määrittelee, miten tällaisten ilmoitusten käsittely työpaikalla tapahtuu.
13. **Jos työpaikalla käy paljon keikkatyöntekijöitä, miten huolehditaan oikeasta ergonomiasta?** Asia on työn teettäjän vastuulla. Hyvän työpisteen ja käytettävien välineiden pitää aina olla säädettäviä ja muunneltavia henkilökohtaisten tarpeiden mukaan, riippumatta siitä, kuka paikalla työskentelee.

14. **Mitä tarkoittaa työturvallisuuslaissa mainittu ”itsenäinen työsuorittaja”?** Kuka huolehtii hänen turvallisuudestaan? Termi tarkoittaa yrittäjää. Hän voi olla esimerkiksi toiminimellä työskentelevä tai elinkeinon harjoittaja. Vastuu hänen turvallisuudestaan kuuluu sekä pääasiallista määräysvaltaa käyttävälle työnantajalle että yrittäjälle itselleen. Alihankkijayrittäjien on noudatettava niitä velvoitteita ja sääntöjä, jotka yhteiselle työpaikalle on säädetty esimerkiksi koneiden, työvälineiden, henkilösuojainten ja vaarallisten aineiden käytöstä.
15. **Mitä tarkoittaa samassa pykälässä mainittu ”riittävä keskinäinen yhteistoiminta”?** Pykälän mukaan työnantajien on ”riittävässä keskinäisessä yhteistoiminnassa pyrittävä tiedottamaan toisilleen havaitsemistaan vaaratekijöistä ja niiden poistamiseksi tarvittavista toimenpiteistä.” Tällä tarkoitetaan: jos joku työpaikalla havaitsee vaaran tai riskin, laki kehottaa kertomaan siitä viivyttämättä muillekin paikallatyöskenteleville, jotta yhdessä voidaan pohtia, miten riski poistetaan.
16. **Kuinka usein työsuojelutarkastajat tekevät tarkastuskäyntejä yhteisille työpaikoille?** Erikseen näille työpaikoille suunnattuja tarkastuksia ei tehdä kovin usein. Poikkeuksia ovat olleet tavaraterminaalit. Yhteisiä työpaikkoja koskevia vastuita ja velvollisuuksia kuitenkin sivutaan lähes aina normaalien tarkastuskäyntien yhteydessä.
17. **Mitä kehitettävää yhteisillä työpaikoilla on?** Ensimmäinen tehtävä on tunnistaa, että työpaikka ylipäättään on yhteinen, koska siitä seuraa yrityksille omat roolinsa ja vastuunsa. Toinen tehtävä on tiedonkulun varmistaminen: miten yrityksessä noudatettavat säännöt saatetaan tiedoksi kaikille osallistujille.

Lähdeaineisto: Työ, terveys ja turvallisuus 2/2011